

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 11 päivänä heinäkuuta 2025

788/2025

Laki

tartuntatautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan tartuntatautilain (1227/2016) 12 §:n 2 ja 3 momentti ja 13 §:n 2 momentti sekä

muutetaan 7 §:n 2 momentti, 8 §:n otsikko ja 1 ja 2 momentti, 12 §:n 1 momentti, 13 §:n 1 momentti, 15 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti, 18 §:n 2, 4 ja 5 momentti, 36 §:n 4 momentti, 40 §:n 1 momentti, 58 §:n 1 ja 2 momentti, 71 § ja 89 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 7 §:n 2 momentti, 8 §:n otsikko ja 1 ja 2 momentti, 36 §:n 4 momentti, 58 §:n 1 ja 2 momentti, 71 § ja 89 §:n 1 momentti laissa 1149/2022, 16 §:n 1 momentti laissa 224/2021, 18 §:n 5 momentti laissa 643/2018 ja 40 §:n 1 momentti laissa 883/2023, seuraavasti:

7 §

Valtakunnallinen torjuntatyö

Tartuntatautien torjunnan kansallisena asiantuntijalaitoksena toimii Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, joka tukee asiantuntemuksellaan sosiaali- ja terveysministeriötä ja Lupa- ja valvontavirastoa, ylläpitää tartuntatautien torjuntaa palvelevia valtakunnallisia epidemiologisia seurantajärjestelmiä sekä ohjaa ja tukee tartuntatautien torjuntatyötä hyvinvointialueilla, HUS-yhtymässä ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköissä. Laitos tutkii tartuntatauteja, seuraa ja selvittää tartuntatautien ilmaantumista ja esiintymistä, kehittää niiden diagnostiikkaa, seuranta ja torjunta sekä tiedottaa niistä ja antaa väestölle ohjeita tartunnan välttämiseksi ja leviämisen ehkäisemiseksi. Laitos huolehtii osaltaan rokotehuollosta, rokotteiden vaikutusten seuraamisesta sekä rokotteiden ja rokotusten haittavaikutusten selvittämisestä. Laitos toimii Euroopan unionin tartuntatautien epidemiologisesta seurannasta ja tartuntatautien ilmoittamisesta vastaavana kansallisena toimivaltaisena viranomaisena.

8 §

Torjuntatyö Lupa- ja valvontavirastossa

Lupa- ja valvontavirasto sovittaa yhteen ja valvoo tartuntatautien torjuntaa valtakunnallisesti. Lupa- ja valvontavirasto valvoo, että hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä ovat varautuneet alueellisesti terveydenhuollon häiriötilanteita varten. Lupa- ja valvontavirasto valvoo torjuntatyön säännösten mukaista toteuttamista sekä kansallisten suunnitelmien ja sosiaali- ja terveysministeriön päätösten toimeenpanoa. Lupa- ja valvontavirastossa on oltava riittävä määrä virastoon virkasuhteessa olevia tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä.

Lupa- ja valvontaviraston ja hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän on tehtävä yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. Lupa- ja valvontavirasto tekee tässä laissa säädetty hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi päätöstä koskevan hyvinvointialueen, HUS-yhtymän ja yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen sekä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta.

12 §

Torjuntatyön valvonta

Tartuntatautien torjuntatyön lainmukaisuuden valvonta ja siihen liittyvä ohjaus kuuluu Lupa- ja valvontavirastolle.

13 §

Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 6 ja 7 §:ssä tarkoitetuista sosiaali- ja terveysministeriön, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä 6 ja 8 §:ssä tarkoitetuista Lupa- ja valvontaviraston tehtävistä sekä 11 §:ssä tarkoitetun tartuntatautien neuvottelukunnan kokoonpanosta, asettamisesta ja tehtävistä.

15 §

Kohdennetut terveystarkastukset

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä järjestettäväksi jollakin paikkakunnalla tai tietyssä työpaikassa, laitoksessa, kulkuneuvossa tai vastaavassa paikassa oleskeleville terveystarkastuksen, jos tarkastus on yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi tarpeen. Terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

16 §

Pakollinen terveystarkastus

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää, että 14 ja 15 §:n mukaiseen terveystarkastukseen osallistuminen on pakollista, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä. Päätös voi kohdistua yksittäiseen tai useaan henkilöön.

18 §

Laboratoriotutkimukset ja toimilupa

Lupa- ja valvontavirasto myöntää toimiluvat laboratorioille. Lupa- ja valvontaviraston on pyydettävä Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta lausunto ennen toimiluvan myöntämistä laboratorioille. Toimilupaan voidaan liittää välttämättömiä ehtoja palvelujen määräästä, henkilöstöstä, tiloista, laitteista ja tarvikkeista sekä toimintatavoista.

Lupa- ja valvontavirasto valvoo laboratorioita käyttäen hyväksi Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta. Jos toimiluvan myöntämisen jälkeen ilmenee, ettei la-

laboratorio, sen alihankintalaboratorio tai sen valvoma toimintayksikkö täytä olennaisia luvan myöntämisen edellytyksiä ja sen toiminnassa esiintyy vakavia puutteita, joita ei Lupa- ja valvontaviraston määräyksestä huolimatta ole korjattu, Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa toimiluvan. Lupa- ja valvontaviraston tehtävistä ja toimivallasta on lisäksi voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

Lupa- ja valvontavirastolla ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten oikeus päästä tarkastamaan laboratorioden tiloja, toimintaa ja valvonnassa tarvittavia asiakirjoja sekä saada korvaukset salassapitosäännösten estämättä käyttöönsä tarvittavat tiedot, selvitykset, asiakirjat ja muu aineisto. Tiedonsaantioikeus koskee myös valvontaa varten tarvittavia tietoja liikesalaisuudesta. Tiedot, selvitykset, asiakirjat ja muu aineisto on annettava Lupa- ja valvontavirastolle tai Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle niiden asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Jollei tietoja, selvityksiä, asiakirjoja ja muuta aineistoa anneta asetetussa määräajassa, Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa antamaan ne sakon uhalla.

36 §

Hoitoon liittyvien infektioiden rekisterit

Terveidenhuollon toimintayksikön ja sosiaalihuollon toimintayksikön on annettava salassapitosäännösten estämättä tiedot Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle ja hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkärille harvinaisesta ja vakavasta hoitoon liittyvien infektioiden ja mikrobilääkkeille erityisen vastustuskykyisten mikrobien aiheuttamasta epidemiasta ja epidemiaepäilystä. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on ilmoitettava Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle saamastaan tiedosta, jonka mukaan lääkeaineen epäillään aiheuttavan tartuntoja. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen sekä Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle saamastaan tiedosta, jonka mukaan lääkinnällisen laitteen epäillään aiheuttavan tartuntoja.

40 §

Tietojen luovuttaminen rekistereistä

Edellä 32, 33, 36, 37 ja 39 §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin talletetut henkilötiedot on pidettävä salassa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos voi kuitenkin salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valtakunnallisesta tartuntatautirekisteristä ja tapauskohtaisesta rekisteristä tietoja Lupa- ja valvontaviraston tartuntataudeista vastaavalle lääkärille, hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkärille sekä hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin nimeämälle tartuntatautien torjuntatyöhön osallistuvalla henkilöstöllä siinä laajuudessa kuin se on tartuntatautien torjuntatyöhön kuuluvien tehtävien vuoksi välttämätöntä.

58 §

Laajaan tartunnanvaaraan liittyvät toimenpiteet

Kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, hyvinvointialueen tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi ensisijaisesti päättää toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä. Lupa- ja valvontavirasto voi tehdä vastaavat päätökset tai useaa hyvinvoin-

tialuetta koskevan päätöksen. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Hyvinvointialueen toimielimen tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät hyvinvointialueella voimassa olevia Lupa- ja valvontaviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Jos muu kuin 1 momentissa tarkoitettu tartuntatauti aiheuttaa laajaa tartunnan vaaraa, hyvinvointialueen tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi alueellaan ensisijaisesti päättää oppilaitosten ja päiväkotien sulkemisesta, jos se on välttämätöntä taudin leviämisen ehkäisemiseksi. Lupa- ja valvontavirasto voi tehdä vastaavat päätökset tai useaa hyvinvointialuetta koskevan päätöksen. Hyvinvointialueen toimielimen tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät hyvinvointialueella voimassa olevia Lupa- ja valvontaviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

71 §

Äkillinen vakava terveysvaara

Jos pikaiset toimenpiteet ovat tarpeen yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi, sosiaali- ja terveysministeriö, Lupa- ja valvontavirasto ja hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin toimialueellaan voivat tehdä niitä koskevat välttämättömät 60, 61 ja 63 §:n mukaiset päätökset virkasuhteisen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin sijasta.

89 §

Virka-apu

Jos Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, Lupa- ja valvontavirasto, tartuntatautien torjunnasta vastaava hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän toimielin taikka hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri toteaa, että yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämistä ei voida muulla tavoin estää, poliisin, pelastusviranomaisen, Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen tai Tullin on annettava tämän pyynnöstä virka-apua. Virka-avun antamisen edellytyksenä on, että se ei vaaranna virka-apua antavalle viranomaiselle säädettyjen muiden tärkeiden tehtävien suorittamista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026.

Helsingissä 27.6.2025

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen